

100 guider på nätet

resa UPPLADERAD NOVEMBER 2005
AFTONBLADET .se

KRAKOW

- Sevärdheter
- Kaféer
- Restauranger
- Boende
- Nöjesliv
- Utflykter
- Kartor
- Shopping
- Praktiska tips

18 KRAKOW

5 utflykter

Auschwitz

Det största och mest kända av nazisternas dödsläger låg utanför staden **Oświęcim**, 75 km väster om Krakow.

Här mördades mellan en och två miljoner människor, de flesta judar, mellan 1940 och 1945. Ett besök här är skakande och oförlömligt.

Auschwitz består av två delar – båda öppna för besökare och klassade som världsarv av FN.

Det ursprungliga arbeteläget **Auschwitz 1** med tyska texten *Arbeit macht frei* (Arbete befriar) över entrén omges av flerdubbla elektriska taggtrådsänglar med vaktorn. På området står tegelbaracker i långa rader, i dag med utställningar till minne av fångarnas lidande, de medicinska experimenten, tortyren och avrättningarna.

Det mycket större utrotningslägret **Birkenau** (*Brzezinka*) tre kilometer bort anlades 1942 för att påskynda förtäningen med industriella metoder och järnvägsspår direkt in på området.

Varje dag fördes tusentals utmattade män, kvinnor och barn direkt från godsvagnar till gaskamrarna under förespegling att de skulle få duscha.

Tänk på att platsen inte bara är ett museum över ondskan, utan även en sorgplats dit många anhöriga till offren kommer.

Fri entré, området öppet alla dagar till solnedgången. Guidade turer flera gånger dagligen. Barn under 12 år får inte komma in.

Ta sig hit: Många resebyråer i Krakow ordnar guide turer. Vill du åka på egen hand finns flera dagliga tåg och bussar till Oświęcim.

► www.auschwitz.org.pl

I det gigantiska Birkenau-lägret framstår vidden av nazisternas brott.

Foto: KRISTER HANSON

Wieliczka

Saltgruvan 15 km sydost om Krakow är klassad som världsarv och ett av Polens mest berömda turistmål.

Nere i underjorden finns mängder av salar, statyer och hela kyrkor utkarvade i salt.

Den guideade turen tar ett par timmar. På sommaren finns engelskspråkig tur varje halvtimme (140 kr). Med polsk guide kostar det ca 100 kr.

Ta sig hit: Tåg eller minibuss (8 kr) från Krakows station.

► www.kopalnia.pl

Crazy Tours guidar runt i Nowa Huta med tvåtakts-Trabant.

Nowa Huta

Förstad till Krakow, uppbyggd på 1950-talet kring det gigantiska Lenin-stälverket, med avsikt att bli en proletär motiv till det kyrkliga, borgerliga Krakow.

Ironiskt nog blev de grå arbetarkvarteren på 1980-talet ett av de allra starkaste fästena för Solidaritet och motståndet mot kommunistregimen.

Stadsdelen ger i dag ett rätt slitit och nedgången intryck. Många invånare förlorade jobben när stälverket privatiserades, och de nya jobben – bland annat på Philip Morris cigarettfabrik – förslår inte.

Om du gillar arkitektur är stadsdelen sevärd som ett av få exempel på kommunistisk stadsplanering. Husen är byggda i en blandning av socialrealism och polsk renässans.

Centrum i Nowa Huta är **Ronald Reagans torg** (förr Lenin-platsen) och **Rosornas aveny**, där det förr stod en åtta meter hög Leninstaty av brons. Efter

kommunismens fall såldes den till nöjesparken High Chaparral i Småland.

Crazy Guides ordnar turer till Nowa Huta med engelskspråkig guide i tidstypisk Trabant eller Polski Fiat för 300 kronor. Då får du också besöka en tidstypisk lägenhet där varenda detalj bevarats sedan 1970-talet.

Vill du åka på egen hand kan du ta spårvagn 4 eller 15 från Gamla stan.

► www.crazyguides.com
► www.nh.pl/english

Wadowice

Johannes Paulus II:s födelsestad fem mil sydväst om Krakow är numera ett turistmål för alla dem som vill gå i den polske påvens fotspår.

Hans födelsehus på **Kościelna** 7 är museum, och hans favoritkakor säljs i hela stan.

Inte långt härifrån finns **Kalwaria Zebrzydowska**, ett stort religiöst pilgrimsmål och ytterligare ett av Polens världsarv.

Zakopane

Polens vinterhuvudstad i Tatra-bergen, 14 mil söder om Krakow, brukar betraktas som ett budgetalternativ till Alperna. 2006 hålls här världscuptävlingar i backhoppning.

Även på sommaren är Zakopane välbesökt. I bergen finns många vandringsleder, till exempel till sjön Morskie Oko nedanför Polens högsta berg Rysy, alldeles intill gränsen till Slovakien.

Med buss kommer du hit på två timmar från Krakow (25 kr)

► www.zakopane.pl
► www.discoveerzakopane.com

4 x svenskt

Karl X Gustav

Den svenska krigarkungen intog Krakow 1655 efter en två månader lång belägring, beskriven av Peter Englund i boken "Den oöverbundeliga".

Den svenska hären slog läger vid Kazimierz och orsakade stor förödelse. Efter två års okkupation tvingades svenskarna iväg.

Wasaporten

Ena porten till Wawel är uppkallad efter kung Sigismund (Zygmunt III på polska), sonen till Gustav Vasa.

Ikea

Den svenska möbeljätten finns sedan några år i Krakows nordvästra utkant. Här kan du köpa Billy-hyllor och få en portion köttbullar med lingonsylt för bara 17 kronor.

Joseph Conrada 66

Universitetet

Jagelloniska universitetet är ett av Europas äldsta, med nära 100.000 studenter.

Här du tur möter du någon av det hundratals studenter som lär sig svenska.

4 x fakta

Befolkning

Krakow har cirka 750.000 invånare och är Polens tredje största stad (efter Warszawa och Łódź). Hela Polen har nära 40 miljoner invånare.

Geografi

Landskapet där Krakow ligger heter **Malopolska** (Lillpolen), och är ett av Polens historiska kärnområden. Krakow ligger vid Polens viktigaste flod **Wisla** (Weichsel på tyska, Vistula på engelska), som rinner förbi Warszawa innan den mynnar i Östersjön nära Gdańsk.

Ekonomi

Även om Polens ekonomi växt kraftigt är nivån ännu långt under väst. BNP/capita låg 2004 på 12.000 dollar (Sverige 28.000).

Arbetslösheten är högst i EU med 19 procent. (Sverige 5,6 %).

Politik

Polen gick kraftigt åt höger vid

Tvillingarna Kaczyński dominerar polsk politik.

valen hösten 2005 när det socialkonservativa "Partiet för Lag och rättvisa" tog hem segern över marknadsliberala "Medborgarplattformen".

Lech Kaczyński (f 1949), en gång medarbetare till Solidaritetsledaren Lech Wałęsa, valdes till president.

Hans tvillingbror **Jarosław** kunde ha blivit premiärminister, men trädde tillbaka för att inte spoliера broderns presidentkandidatur.

Tvillingbrödernas parti hyllar katolska kyrkan, George W Bush och kriget i Irak, ogillar homosexuella och är skeptiska till EU och allt för stor marknadsfrihet.

Foto: AP